LAWO
CLASSICS
SVEV
CHAMBER WORKS BY
KNUT VAAGE

Hvert av disse tre verkene oppleves som om de tar for seg primære områder for menneskelig erfaring: kropp, ånd og tanke. Men temaene har, som Carl Nielsen sa om sin andre symfoni *De fire temperamenter*, i hver sats innslag av de andre temperamentene. Det samme er tilfellet med *Bumerang*, *Rabalder* og *Svev*, disse tre bemerkelsesverdige verkene til Knut Vaage på denne CD-en.

Det er intellektuelle elementer i det veldig fysiske *Bumerang*. *Rabalder* gir inntrykk av å være det mest fysiske av de tre, helt til vi innser at det er utformet som en åndelig reise fra støy til stillhet og de følelsesmessige tilstandene som hører til. Det fysiske og det åndelige møtes i det hovedsakelig cerebrale *Svev*.

BUMERANG 2011

Stykket «Bumerang» er bygt opp av kontrasterande avsnitt som stadig vender tilbake, men aldri til nøyaktig samme ut-gangspunkt. Desse små og store endringane tvingar fram eit rastlaust uttrykk. Eit anna element av uro er bruken av ulike former for tremolo gjennom det meste av stykket. Teksturane i «Bumerang» er kontrasterande både når det gjeld tilhøva mellom instrumenta og rekkefølgja av delene.

Strykekvartetten er ein ensembletype som frå klassisk epoke og fram til no har vore nytta til utprøving av nye musikalske verkemiddel. I «Bumerang» ynskjer eg å få kontakt med ein del av dei særprega eigenskapane strykeinstrumenta har. Dette føregår gjennom ein prosess som kanskje kan kallast ei utforsking av instrumenta sin anatomi. «Bumerang» vart tinga av Nidaros Strykekvartett for urframføing på deira konsertserie i 2011. Stykket er finansiert av Norsk kulturfond. **KV**

Det musikalske landskapet for *Bumerang* er opphisset fysisk aktivitet i veksling med hvileperioder. Vaages bruk av ordet «anatomi» gir en pekepinn. Man kan til og med føle den sterke energien som det er i konkurranseidrett. Det er lett å forestille seg en gruppe bøllete, skremmende ungdommer som sikter mot en større utfoldelse enn den de kan takle. De korte sekvensene av retningsløs passivitet forteller om deres mangel på suksess. I noen av disse får enkeltinstrumenter en melodisk solo støttet opp av klanger som viser at de andre ikke hører etter. Slike soli spilles i tremolo, noe som kanskje antyder at selv om kroppen er i ro en stund, slår hjertet fortsatt raskere enn vanlig.

Etter omtrent første tredjedel av stykket hører vi at noen av musikerne puster mens de andre treffer lett på strengene med buestokken. Har ungdommene sovnet? I så fall er deres oppvåkning frekk og brå. Det høres snart ut som en meget opphisset motorsykkel som kjører forbi flere ganger og forstyrrer med håpløse krumspring. Dette leder til en livlig dialog mellom instrumentene som til slutt går over til mer filosofiske betraktninger. Våre unge «opprørere uten grunn» gir opp alle forsøk på å hevde seg og begynner å improvisere en dans som snart dør ut. Musikken slutter stille, men det er ingen virkelig ro. Ekko av den forsvinnende dansen høres helt til slutt, mens gjentakelse av pustingen antyder at alle har gitt seg søvnen i vold.

I denne sjarmerende, rare strykekvartetten ser det ut til at vi har å gjøre med noe som er påbegynt, men ikke avsluttet. Det er mye hissig aktivitet og mye som vil vise seg fram. Men det utspilles i en underliggende usikkerhet som krever lengre tid enn dette stykket for å overvinnes. Det er altså et «musikkstykke» i bokstavelig forstand. Det er ikke et avsluttet uttrykk, men snarere et forspill til en mangfoldig framtid.

RABALDER 2018—19

Som tittelen viser, så er «Rabalder» eit svært høglytt stykke musikk. Blir det berre bråk, eller er det mogleg å finna inn til ein sårbarhet midt i alt bulderet? Dersom me står tett på ein foss og lyttar intenst til den fullspektra kakofonien av lyd, kan energien vera overveldande. Men kanskje dette kaoset kan verka frigjerande på oss, dersom me vel å utsetja oss for det? Uttrykket i «Rabalder» går ifrå reinspikka brutalisme heilt ned til det sarte og ettertenksomme. For dei av oss som går gjennom livet utan kjenslemessig rustning, kan eit rabalder med etterklang tena som eit slags bilete på korleis vår tid kan opplevast.

«Rabalder» er tileigna pianisten Einar Røttingen, og stykket er blitt ein er del av eit forskningsprosjekt som me begge deltar i. Prosessen med å skapa verket er støtta av TONO og Komponistenes vederlagsfond. **KV**

Dette er et helt spesielt verk, særlig fordi dette materialet lett kunne ha resultert i en usammenhengende serie av meningsløse «avant-garde»-klisjeer. Vaage klarer, sin vane tro, å bringe oss lyttere i intim kontakt med hans egen utforsking og derved også våre personlige tanker og følelser. (Ved en nylig framføring av stykket, på Pacific Lutheran University i Tacoma, ble noen tilhørere synlig rystet av det).

Med den korte innledende teksten til stykket klarer komponisten å ta opp det sentrale spørsmålet: verkets rett til å eksistere i en tid som vår. Det er en tid gjennomsyret av støy på alle nivåer: politisk, sosialt, religiøst, kunstnerisk, mellommenneskelig – den verden av allestedsnærværende skjermer og total mangel på personvern som George Orwell forutså i *1984*. Vaage ser ut til å innse at ingen fortvilelse eller radikal handling vil påvirke denne status quo noe særlig.

I det ytre er verket konfronterende, til tider rett og slett ubehagelig. Men gnisten som gjør dette til ekte musikk ligger hos Vaage, som skaper den inspirerte forbindelsen mellom den uønskede støyen fra «verden» og støyen som finnes i naturen. Disse to energikildene er kanskje ikke veldig forskjellige når det gjelder desibel, men de er veldig forskjellige i kvalitet. Ved å gi etter for den overveldende larmen fra fossen, kan vi lære å transformere støyen fra «verden» til noe vakkert og til slutt nyttig for oss.

Det virker som om stykket er en åndelig reise gjennom alle de nivåer som trengs for å ta imot dette. Mot slutten avtar støyen gradvis i bakgrunnen når et diatonisk kluster beveger seg oppover som en sjel på jakt etter sitt endelige hjem.

En dempet og følelsesladet akkord dukker stadig opp. Det er som om vår stille, indre stemme, kanskje det uskyldige barnet i oss, trassig gjør seg gjeldende til tross for alle ytre krefter som ønsker å kvele den. På siste partiturside kommer denne akkorden i sentrum. En e-bow (det eneste elektroniske på innspillingen) er plassert på en av strengene på pianoet og holder fast på en tone. En oppadstigende serie noter blir først spilt på tangentene og deretter klimpret direkte på pianostrengen. Disse to elementene skaper en atmosfære av «ulegemliggjøring». Den forvandlingsprosessen (tilsynelatende startet av pianistens lidenskapelige utfoldelse noen minutter tidligere) som alene kan gjøre støy om til stillhet, er fullført.

SVEV 2017—18

Utvalde synonym for «Svev»: begeistring, bevegelse, eleganse, fart, flukt, fritt fall, kraft, liv, schwung, sus, vektløshet, ånd…

Tittelen «Svev» kan assosierast med det å bli hengande i lufta utan gravitasjon, noko som ikkje er så enkelt her på jorda, for me landar vel til slutt. Det musikalske materialet i stykket er organisert etter større eller mindre grad av tyngde. Ein sekvens, som blir gjentatt, er meir handfast og konkret, medan andre parti dveler ved det flytande. Stykket dyrkar fram ein leiken dialog mellom desse ytterpunkta. Medlemmene i Valen Trio og eg er alle med i ei forskningsgruppe på Griegakademiet; (Un-)Settling Sites and Styles. Me jobbar med nytt blikk på artikulasjon av det musikalske materialet. Stykket «Svev» er inkludert i dette prosjektet. Cellist John Ehde og eg har gjort innleiande utforsking, og saman med Valen Trio har me vidareutvikla dei ulike spelemåtane.

«Svev» er tinga av Einar Røttingen / Valen Trio og støtta av Komponistenes vederlagsfond. Varighet ca. 30 min. Urframføring på Borealisfestivalen 2018. **KV**

Svev er mange ting: et skjult puslespill, en leken utforsking av klavertrioens muligheter, en sammenstilling av plan og punkter, en avhandling om lydarkeologi, et enormt lydlandskap der lyder og musikalske ideer gis god tid til å utfolde seg...

De tilbakevendende sekvensene som Vaage nevner er de såkalte «rekke og skygger»-segmentene. Fire slike seksjoner kommer i de to første tredjedelene. Disse upersonlige sekvensene av punktmusikk representerer en type absolutt kontroll. De lengre partiene er viet til lydutforsking av et team på jakt etter lignende klangegenskaper. Disse har et element av tilfeldighet i seg og risikerer derved at noe ikke fungerer. Etter den fjerde «rekke og skygger» skyter musikken endelig fart, som for å kompensere for det ganske sedate tempoet hittil.

Etter at den røffeste delen av stykket er kuttet brått, sitter vi igjen med en følelse av en slags spøkelsesaktig avstand. Da kommer ut av det blå de fire foregående «rekke og skygger»-segmentene etter hverandre, uten pause, på en måte som minner vagt om Italo Calvinos roman fra 1979 *Se una notte d'inverno un viaggatore* (Hvis en reisende en vinternatt).

Tittelen på verket skildres vakkert i den vektløse, alvorlige coda. Her består melodien av tonene til «rekken» spilt veldig sakte av strykerne, mens pianoet gjentar en trett, skrapende figur inne i instrumentet. Mot avslutningen sitter vi igjen med lyden av eteriske flageoletter, og helt til slutt luft.

Alt dette er dels personlige tolkninger av betydningen bak musikken, dels beskrivelser av musikalske hendelser. De er ikke ment som siste ord om musikken. Lytteren ønskes velkommen (til og med oppmuntres) til å se bort fra alle de kommentarene og glede seg over og oppdage musikken på sin egen måte.

RICARDO ODRIOZOLA

The three works on these recordings seem to traverse, in sequence, three of the primary realms of human experience: Body, Spirit and Mind. However, as Carl Nielsen pointed out in relation to his second symphony, *The Four Temperaments*, the principal characters of each movement are, at times, interspersed with hints of the other temperaments. The same is the case with *Bumerang*, *Rabalder* and *Svev*, the three remarkable compositions by Knut Vaage on this CD.

There are elements of the intellectual in the very physical *Bumerang*. *Rabalder* gives the impression of being the most physical of the three, until we realize it is set out as a spiritual journey from noise to silence and their attending emotional states. The physical and the spiritual visit themselves upon the predominantly cerebral *Svev*.

BUMERANG 2011

The piece «Bumerang» (Boomerang) is made up of contrasting sections that keep turning back, albeit never exactly to the same starting point. These various changes incite a restless expression. Another element of unrest is the use of different kinds of tremolo throughout most of the piece. «Bumerang» offers contrasting textures, both between the instruments and in the juxtaposition of the work's sections.

The string quartet is a kind of ensemble that from the Classical era to our time has been used in order to try out new musical tools. In «Bumerang» I wish to get to grips with some of the special properties germane to string instruments. This takes place through a process that can perhaps be defined as an exploration of the instruments' anatomy. «Bumerang» was commissioned by Nidaros String Quartet, who premiered it in their concert series in 2011. The piece was financed by Arts Council Norway. KV

The musical terrain where *Bumerang* unfolds is defined by agitated bouts of physical activity and the periods of rest in between them. Vaage's use of the word "anatomy" gives a clue in this direction. One may even sense the high energy of competitive sports. It is easy to imagine a group of rowdy, wayward youngsters aiming at higher feats of exertion than they are able to cope with. The short sequences of aimless passivity seem to attest to their limited success. In some of these, individual instruments are given a melodic solo backed by sounds that show the others are not actively listening. Such solos are played in tremolo, perhaps suggesting that, although the body is temporarily at rest, the heart is still beating faster than usual.

At roughly one third of the way through the piece, we hear air being exhaled by some of the players, while the others hit the strings lightly with the stick of the bow. Have the youngsters fallen asleep? If so, their awakening is rude and sudden. Soon, what sounds like a fully revved-up motorbike drives by several times, disrupting further hapless cracks at athletic antics. This results in much animated dialogue between the instruments, eventually turning into more philosophical considerations. Abandoning all pretence of brawny prowess, our young "rebels without a cause" attempt an impromptu dance that peters out almost as soon as it has started. The music ends quietly but there is no real calm. Echoes of the discarded dance can be heard at the very end, while the return of the blown air suggests that everyone has succumbed to sleep.

In this charmingly odd string quartet we seem to be dealing with the realm of inchoate being. There is much boisterous activity, much showing off in the context of an underlying insecurity, the conquering of which will require a time span long beyond the confines of the piece. It is, thus, a "piece of music" in the literal sense. It is not a final statement, but rather a prelude to many possible futures.

RABALDER 2018—19

As the title (Uproar) shows, "Rabalder" is a very loud piece of music. Is it just noise, or is it possible to find a certain vulnerability in all the commotion? If we sit close to a waterfall and listen intensely to the all-encompassing cacophony of sound, the energy can be overwhelming. But, can perhaps this chaos prove to be liberating to us, if we choose to surrender to it? The expression in "Rabalder" goes from outright brutality down

to the tender and meditative. For those of us who go through life without an emotional armour, the echoes of an uproar can serve as a sort of metaphor for how the times we live in can be experienced.

"Rabalder" is dedicated to the pianist Einar Røttingen, and the piece is also part of the research project "(Un-)settling sites and styles". The work was financed by TONO and the Norwegian Society of Composers. KV

This is an extraordinary work. All the more so because, in the hands of a lesser composer, the material here used could easily have resulted in an incoherent series of meaningless "avant-garde" clichés. Vaage manages here, as is his wont, to bring us, the listeners, into intimate contact with the latest object of his search, and, in doing so, in contact also with our own personal thoughts and feelings (at a recent performance of the piece, at Pacific Lutheran University in Tacoma, some audience members were visibly shaken by it).

Our composer also manages, with the short introductory text to the piece, to touch on the essence of the work and on its very right to exist at a time such as ours, permeated by noise at all levels: political, social, religious, artistic, interpersonal … the world of omnipresent screens and negated privacy that George Orwell anticipated in *1984*. Vaage seems to realize that no amount of despair or radical action will affect this status quo to any considerable extent.

The spark that brings this outwardly confrontational, even at times downright unpleasant, work into the realm of true music lies in Vaage making the inspired connection between the unwanted noise of "the world" and the noise found in nature. These two sources of energy may not greatly differ in terms of decibels, but they are vastly different in quality. By succumbing to the overwhelming din of the waterfall, we can learn to metamorphose the noise of "the world" into something beautiful and, ultimately, useful to us.

It seems that the piece is a spiritual journey through all the stages needed to achieve this acceptance. Towards the end of the piece, noise recedes gradually into the background as a diatonic cluster moves upwards like a soul looking for its final home. There is one single, very subdued and emotionally charged chord that keeps reappearing in the piece, as if our quiet inner voice, perhaps the innocent child in us, is defiantly making itself felt in spite of all the outward forces that seem intent on smothering it. In the final page of the work, that chord takes centre stage. An e-bow (the one and only electronic device to be found in these recordings) placed on one of the strings of the piano sustains one of the chord's notes. An upward series of notes is first played on the keys and then plucked directly on the strings of the instrument. These two elements create an atmosphere of disembodiment. The alchemical process (ostensibly started by the pianist's impassioned incantation a few minutes earlier) – that alone can turn noise into silence – is complete.

SVEV 2017—18

Selected synonym for "Svev" (Levitate): Float, rise into the air, rise, hover, be suspended, glide, waft, drift, hang, defy gravity, fly…
The title "Svev" might be seen as an elegant way of flying/hanging without gravity.

We all know that this is hard on earth, because eventually we will touch the ground. The musical material contains more or less gravity. One recurring sequence is quite "down to earth", while other parts are more floating. In the piece, a playful tension between those extremes occurs. "Svev" is included in the "(Un-)settling sites and styles: performers in search of new expressive means" research project at the Grieg Academy (2017-2020). The members of Valen Trio and I are all in that group. We are looking for new ways of articulating musical elements. "Svev" includes special articulations developed and combined in new ways as a part of the research project, first worked on with cellist John Ehde (my partner in the project), and further developed together with Valen Trio.

The work was commissioned by Einar Røttingen/Valen Trio (who premiered it at Bergen's Borealis Festival in March 2018) and was supported by the Norwegian Society of Composers. KV

Svev is many things: a hidden jigsaw puzzle, a playful exploration of the possibilities of the piano trio, a juxtaposition of planes and points, a treatise on sound archaeology, a vast soundscape where sounds and musical ideas are given plenty of time to unfold…

The recurring sequences that Vaage mentions are the so-called "Row and shadows" segments. Four such sections appear intermittently in the first two thirds of the piece. These impersonal sequences of point-music represent absolute control, whereas the extended parts devoted to sound exploration (conducted, by and large, by the group working as a team in search of similar sound properties) come with an inherent element of chance (including the possibility of malfunction). After the fourth "Row and shadows", the music finally gathers momentum, as if making up for the rather sedate pace that has characterized much of the work up to that point. After the most raucous part of the piece cuts off abruptly, we are left with a sense of ghostly disassociation until, as if out of nowhere … the four previous "Row and shadows" segments are played in succession, without a break; a formal procedure vaguely reminiscent of Italo Calvino's 1979 novel *If On A Winter Night A Traveller*. The title of the piece is beautifully honoured in the weightless, saturnine coda. Here the melody consists of the tones of the "row" played very slowly by the strings, while the piano repeats a languid scraping figure inside the instrument. In the end we are left with the sound of ethereal harmonics and, ultimately, air.

All of the above are, partly, personal interpretations of the meaning behind the music, partly descriptions of events therein. They are not meant to be the final word on the music. The listener is welcome (encouraged, even) to disregard all of the preceding commentary and enjoy and discover the music in his or her own way.

RICARDO ODRIOZOLA

KNUT VAAGE KOMPONIST

Knut Vaage (f. 1961) er busett i Bergen og livnærer seg som komponist. Han har utdanninga si i klaver og komposisjon frå Griegakademiet i Bergen. Vaage har vore aktiv innanfor fleire stilartar, men med hovudvekt på improvisasjons- og samtidsmusikk. Han har i fleire prosjekt utforska grensene mellom improvisasjon og komposisjon. Utvikling av eit hybrid akustisk/elektronisk lydbilde er eit anna viktig tema i hans musikk.

Vaage sin produksjon spenner frå symfoniske verk og opera, til solostykker. Musikken hans er ofte framført på konsertar og festivalar i inn- og utland, bl.a. på Festspillene i Bergen, Ultima, Borealis, Ilios, Grec Festival (Barcelona), Prague Spring Festival, Nordiske musikkdagar i Stockholm og Reykjavik, ECCO-festivalen (The European Contemporary Composers Orchestra), og i Carnegie Hall. Han har hatt fullskala operaoppsetjingar på Den Norske Opera & Ballett, Ultimafestivalen, DNS i Bergen og NOSO i Tromsø, og i utlandet på Pfalztheater, Stadttheater Giessen, Theatre National Luxembourg (TNL) og ved Armel Opera Festival i Ungarn.

EINAR RØTTINGEN PIANO

Pianisten Einar Røttingen, født i 1963, er professor i utøvende musikk ved Griegakadmiet, Institutt for musikk, Universitetet i Bergen. Han har hatt en omfattende virksomhet som solist og kammermusiker i større byer i Europa, USA, Japan og Kina. Gjennom 1980-årene arbeidet han nært sammen med komponisten Harald Sæverud og gjorde innspillinger av alle hans klaververker. Han har bestilt en rekke nye komposisjoner, bl.a. *Hokkaidos hagar* av Knut Vaage, utgitt på CD i 2010. Solo-CD-en *Norwegian Variations* inneholder *Ballade* av Grieg, og sonater av Fartein Valen og Geirr Tveitt. Platen ble *Special Selection* i International Piano i 2006 og *Record of the Year* hos The International Grieg Society of Great Britain. Einar Røttingen har nylig medvirket ved innspillingen av Ketil Hvoslefs samlede kammermusikkverker på 9 CD-er på LAWO Classics. Han har mottatt Bergen kommunes kulturpris og Robert Levins Festspillpris.

RICARDO ODRIOZOLA FIOLIN

Født i Spania, i 1965. Studier i fiolin i Bilbao, Madrid, Rochester (USA) og København. Har samarbeidet med mange komponister, særlig skandinaviske. Har opptrådt som solist, kammermusiker, orkesterleder og dirigent i mange land i Europa og Amerika og er med på mer enn 40 CD-innspillinger. Førsteamanuensis i fiolin og kammermusikk ved Griegakademiet, Bergen, hvor han også dirigerer akademiets kammerorkester og sinfonietta (ensemble for samtidsmusikk). Har publisert boken *Opus Perseverat* om fem norske komponister og samarbeider siden 2016 med forlaget Amethyst Edition for norsk musikk. Odriozola er også aktiv som komponist.

JOHN EHDE CELLO

John Ehde, født i 1962, er en av Skandinavias mest allsidige cellister med et bredt spekter av aktiviteter. Innenfor samtidsmusikken har han urframført mer enn femti solo- og kammermusikkverker, og han har et nært samarbeid med den danske jazzeliten. Han har virket som solocellist i Helsingborgs symfoniorkester, Trondheim Symfoniorkester og Sjællands Symfoniorkester. Under studenttiden i Wien var han fast vikar i Wienerfilharmonien. John Ehde er også aktiv som lærer og har gitt mesterklasser i mange land. Han har blant annet vært cellolærer ved Griegakademiet, institutt for musikk, Universitetet i Bergen. Her har han også dannet Valen Trio sammen med Einar Røttingen og Ricardo Odriozola. Som solist og kammermusiker har han turnert i hele Europa, Canada, USA, Singapore, Kina, Hongkong og Vietnam. Han har spilt inn et stort antall CD-plater for forskjellige selskaper, og hans soloplate med ny dansk musikk for solocello *Sonatas & Scenes* ble *CD of the Year* i Music Web International.

VALEN TRIO

Valen Trio består av Einar Røttingen (piano), Ricardo Odriozola (fiolin) og John Ehde (cello). Trioen startet i 2009 og tok sitt navn etter den norske komponisten Fartein Valen. Foruten å spille trioer fra standardrepertoaret, satser Valen Trio på å bestille nye verk og løfte frem mindre kjente verk fra det 20. århundre. Trioens første CD fra 2012 på plateselskapet LAWO avspeiler denne profilen og inneholder verk av Fartein Valen, Klaus Egge og Ketil Hvoslef, sistnevnte bestilt av Valen Trio. CD-en har fått strålende anmeldelser i inn- og utland; Klassisk musikkmagasin skriver «en helt og holdent fremragende CD, en av de beste i sitt slag jeg har hørt på svært lenge», og Stavanger Aftenblad uttaler at CD-en «setter en ny standard for et av de viktigste verk i Valens produksjon – en fremragende utgivelse av norsk kammermusikk!». Av internasjonale magasiner skriver henholdsvis Gramophone og Fanfare «The players' ensemble and intonation are flawless and their understanding of each other and the repertoire highly impressive» og «they play Valen's rhythmic, energetic music with love and great attention to detail and with the stylistic knowledge that comes from a serious study of the composer and knowledge of the culture in which he worked». I 2013 urfremførte Valen Trio verket *I rørsle* av Knut Vaage under Festspillene i Bergen, og i 2015 turnerte Valen Trio i Norge og Danmark med trioer av Grieg, Martinů og Dvořák. Neste CD-utgivelse på LAWO vil inneholde trioer av Max Reger og Gabriel Fauré.

MARA HAUGEN FIOLIN

Mara Haugen er en norsk fiolinist som er født og oppvokst i Latvia. Hun startet sine fiolinstudier ved Jazeps Vitols Musikkakademi i Riga før hun i 2010 flyttet til Bergen. Hun tok sin mastergrad i utøvende fiolin ved Griegakademiet i Bergen i 2015 under Ricardo Odriozola og David Stewart.

Siden 2014 har Mara vært fast vikar i Bergen Filharmoniske Orkester. I tillegg til å spille i orkesteret har hun alltid vært glad i å spille kammermusikk og samtidsmusikk. Allerede som ungdom vant Mara flere priser for sitt kammermusikkspill, blant annet 1. premie og *Grand Prix* i The II International Festival – Competition of Chamber Music for Young Performers i Latvia.

Mara bidrar med å fremme norsk samtidsmusikk både gjennom konsertvirksomhet og innspillinger, hvorav en av de siste innspillingene av Ketil Hvoslefs kammermusikk i 2019 ble nominert til Spellemannprisen i kategorien Samtidsmusikk.

INGRID RUGESÆTER ERIKSEN BRATSJ

Ingrid Rugesæter Eriksen er en frilans bratsjist fra Bergen. Hun er utdannet ved Norges musikkhøgskole og Griegakademiet. Helt siden starten av studiene har hun vikariert i flere av landets orkester. De siste årene har hun hatt base i Bergen og er fast vikar i Bergen Filharmoniske Orkester. Ingrid er også en aktiv frilanser utenom orkestrene og er en ettertraktet kammermusiker.

RAGNHILD SANNES CELLO

Ragnhild Sannes tok mastergraden sin på Barratt Due musikkinstitutt i Oslo, med Bjørn Solum (Oslo Filharmoniske Orkester) som lærar. Ho er ein aktiv kammermusikar som for tida er aktuell med Trio Turmo (Norge), Sarah Chaksad Strings (Sveits) og Vonnegut Collective (England). Ragnhild speler og i Ensemble Vero, eit nystarta kammerorkester som ho var med på å grunnlegge. Ragnhild har det siste året gjort fleire innspelingar: ei soloplate med celloduoen sin, Duo Cellistica, i tillegg til kommande utgivingar med Ensemble Vero og Sarah Chaksad Strings.

KNUT VAAGE—COMPOSER

Knut Vaage (b. 1961) lives in Bergen, Norway, where he works as a composer. He graduated as a pianist and composer from the Grieg Academy in Bergen and has worked with various styles of music, focusing mainly on improvised and contemporary music. Many of Vaage's projects have explored the boundaries between improvisation and composition. The development of an acoustic/electronic hybrid soundscape is another significant aspect of his music.

Vaage's musical output ranges from symphonic works to opera and solo pieces. His compositions are frequently performed at concerts and festivals both in Norway and abroad, among them Bergen International Festival, Ultima, Borealis, Ilios, Grec Festival (Barcelona), Prague Spring Festival, Nordic Music Days in Stockholm and Reykjavik, the ECCO festival (The European Contemporary Composers Orchestra), and in Carnegie Hall. His operas have been staged at The Norwegian Opera & Ballet, Ultima, DNS in Bergen and NOSO in Tromsø, and abroad at Pfalztheater, Stadttheater Giessen, Theatre National Luxembourg (TNL) and at the Armel Opera Festival in Hungary.

EINAR RØTTINGEN—PIANO

The pianist Einar Røttingen is Professor of Music Performance at the Grieg Academy, University of Bergen.He has performed extensively as a soloist and chamber musician in major cities in Europe, USA, Japan and China. Throughout the 1980s, Røttingen worked closely with the Norwegian composer Harald Sæverud and has recorded all the complete piano music. He has commissioned numerous new works including Knut Vaage's *The Gardens of Hokkaido*, which was released as a CD in 2010. The solo-CD *Norwegian Variations*, which includes Grieg's *Ballade* Op. 24 and sonatas by Fartein Valen and Geirr Tveitt, was chosen as 'Special Selection' in International Piano in 2006 and awarded 'Record of the Year' by The International Grieg Society of Great Britain. Einar Røttingen has recently been involved in recording Ketil Hvoslef's complete chamber music on 9 CDs (LAWO). He has been awarded the City of Bergen Cultural Prize *and* The Bergen International Festival's Robert Levin Festival Prize.

RICARDO ODRIOZOLA—VIOLIN

Born in Spain in 1965. Violin studies in Bilbao, Madrid, Rochester (USA) and Copenhagen. Has collaborated with many composers, principally Scandinavian. Has performed as soloist, chamber musician, orchestra leader and conductor in Europe and America and has contributed to more than 40 recordings. Associate Professor of violin and chamber music at the Grieg Academy in Bergen, where he also conducts the Academy chamber orchestra and Sinfonietta (ensemble for contemporary music). Has published *Opus Perseverat*, a book about five Norwegian composers. Since 2016 he has collaborated with Amethyst Edition, which publishes Norwegian music. Odriozola is also active as a composer.

JOHN EHDE—CELLO

John Ehde, born in 1962, is one of Scandinavia´s most versatile cellists, with a broad range of activities on his schedule. In the contemporary field he has premiered more than 50 solo and chamber works, and he enjoys a close collaboration with the Danish jazz elite. He has worked as principal cellist in the Helsingborg Symphony Orchestra, Sweden, Trondheim SO, Norway and Zealand SO, Denmark. During his student years in Vienna he was a regular assistant with the Vienna Philharmonic. John Ehde is also active as a teacher and has given masterclasses in numerous countries around the world. He has, among others, been cello teacher at the Grieg Academy, University of Bergen, Norway. Here he has also established the Valen Trio together with Einar Røttingen and Ricardo Odriozola. As a soloist and chamber musician he has toured throughout Europe, Canada, USA, Singapore, China, Hong Kong and Vietnam. He has recorded a large number of CDs for various labels and his solo disc with new Danish music for solo cello, *Sonatas & Scenes*, was labelled *CD of the Year* by Music Web International.

VALEN TRIO

Valen Trio consists of Einar Røttingen (piano), Ricardo Odriozola (violin) and John Ehde (cello). Founded in 2009, the trio took its name after the Norwegian composer Fartein Valen. In addition to performing trios from the standard repertoire, Valen Trio actively commissions new trios and explores repertoire from the 19th and 20th centuries that deserve to be better known. This profile is reflected in Valen Trio's first CD release on LAWO with trios by Fartein Valen, Klaus Egge and Ketil Hvoslef, the latter trio being specially written for Valen Trio. The CD has been reviewed to great critical acclaim, with Klassisk Musikkmagasin writing "An absolutely outstanding CD and one of the best of its kind that I have heard in a very long time." And this from Stavanger Aftenblad: "This release sets a new standard for one of the most important works in Valen's production [...] an outstanding release of Norwegian chamber music!". Gramophone writes: "The players' ensemble and intonation are flawless and their understanding of each other and the repertoire highly impressive."

And from Fanfare: "They play Valen's rhythmic, energetic music with love and great attention to detail and with the stylistic knowledge that comes from a serious study of the composer and knowledge of the culture in which he worked". In 2013 Valen Trio did the first performance of Knut Vaage's *In Movement* at the Bergen International Festival, and in 2015 they toured Norway and Denmark with trios by Bohuslav Martinu, Antonin Dvorak and Edvard Grieg. Their next release on the LAWO Classics label is a recording of trios by Max Reger and Gabriel Faure.

MARA HAUGEN—VIOLIN

Mara Haugen is a Norwegian violinist who was born and grew up in Latvia. She began studying violin at Jazep Vitols Latvian Academy of Music in Riga, before moving to Bergen in 2010. She completed a master's degree in violin performance in 2015 at the Grieg Academy, where she studied with Ricardo Odriozola and David Stewart. Since 2014 Mara has been a regular substitute with Bergen Philharmonic Orchestra. In addition to performing with the orchestra, she has always been fond of playing chamber music and contemporary music. As a young chamber musician, Mara won a number of prizes, including First Prize and Grand Prix at the Second International Festival Chamber Music Competition for Young Performers in Latvia. Mara has contributed to the promotion of Norwegian contemporary music through concerts and recordings. In 2019 she participated in a recording of Ketil Hvoslef's chamber music which was nominated for *Spellemannprisen* (Norway's Grammy) in the category Contemporary Music.

INGRID RUGESÆTER ERIKSEN—VIOLA

Ingrid Rugesæter Eriksen is a freelance violist from Bergen. She studied at the Norwegian Academy of Music and the Grieg Academy. While a student she substituted in orchestras throughout Norway. In recent years she has been based in Bergen and has been a regular substitute with Bergen Philharmonic Orchestra. Ingrid is also an active freelancer and in frequent demand as chamber musician.

RAGNHILD SANNES—CELLO

Ragnhild Sannes received a master's degree from Barratt Due Music Institute in Oslo, where she studied with Bjørn Solum of Oslo Philharmonic Orchestra. An active chamber musician, she currently performs with Trio Turmo (Norway), Sarah Chaksad Strings (Switzerland), and Vonnegut Collective (England). Ragnhild also plays in Ensemble Vero, a newly established chamber orchestra, of which she is a founding member. Over the past year Ragnhild has been involved in several recordings, including an album with her cello duo, Due Cellistica, plus upcoming releases with Ensemble Vero and Sarah Chaksad Strings.

SVEV
CHAMBER WORKS BY KNUT VAAGE (* 1961)

01. **BUMERANG (2011) · 13:29**
RICARDO ODRIOZOLA—VIOLIN · MARA HAUGEN—VIOLIN
INGRID RUGESÆTER ERIKSEN—VIOLA · RAGNHILD SANNES—CELLO

02. **RABALDER (2018—19) · 21:18**
EINAR RØTTINGEN—PIANO

03. **SVEV (2017—18) · 26:46**
VALEN TRIO: EINAR RØTTINGEN—PIANO
RICARDO ODRIOZOLA—VIOLIN · JOHN EHDE—CELLO

Recorded in Gunnar Sævigs sal, The Grieg Academy, Bergen, 19 June 2019 (*Bumerang*) and 5 December 2019 (*Rabalder* and *Svev*)
Producer: Vegard Landaas
Balance engineer: Thomas Wolden
Editing: Vegard Landaas
Mastering: Thomas Wolden
Booklet notes: Ricardo Odriozola
Piano technician: Richard Brekne
Norwegian translation: Torkil Baden
Booklet editor: Hege Wolleng
Design: Anette L'orange—Blunderbuss
Cover collage: Anette L'orange—Blunderbuss
Artist photo (Vaage): Observatoriet
Artist photo (Valen Trio): Anna-Julia Granberg—Blunderbuss

This recording has been made possible with support from:
Municipality of Bergen and Fund for Performing Artists.

LAWO CLASSICS
LWC1199
© 2020 LAWO | © 2020 LAWO CLASSICS
WWW.LAWO.NO